

lärer icke någon vidare åtgärd i anledning af återremissen från Andra Kammaren kunna af utskottet vidtagas; hvilket utskottet härmed

för Riksdagen anmäler.

Stockholm den 28 februari 1890.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

N:o 22.

Ank. till Riksd. kansli den 28 febr. 1890, kl. 12 midd.

Lagutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 6 § i lagen angående tillsyn å förmyndares förvaltning af omyndigs egendom den 18 april 1884.

Till lagutskottets handläggning har Andra Kammaren hänvisat en inom nämnda kammare af herr *A. P. Danielson* afgifven motion, n:o 177, af följande lydelse:

»Såvidt jag har mig bekant förefinnes hvarken i allmän lag eller i lagen angående tillsyn å förmyndares förvaltning af omyndigs egendom den 18 april 1884 något stadgande, som bestämmer efter hvilken räntefot den omyndiges medel skola förräntas. De bestämmelser, som anses gälla i detta afseende, äro, enligt hvad man kan finna af åtskilliga utgifna juridiska arbeten, dels §§ 24 och 29 i förmyndareordningen den 17 mars 1669 och dels åtskilliga Kongl. Maj:ts domar, afkunnade i förekommande tvistemål i sagda hänseenden år efter annat från och med 1801.

Då förenämnda lag om tillsyn å förmyndareförvaltning af omyndiges egendom § 6 föreskrifver, att förmyndare skall avsluta för hvart kalenderår räkning öfver allt det han har om händer med uppgift af den säkerhet, mot hvilken den omyndiges reda penningar äro utsatta, torde ligga nära till hands lämpligheten jemväl i denna paragraf af en bestämmelse om den ränta, som bör den omyndige i olika fall tillkomma. Genom saknad af en sådan bestämmelse har ofta förekommit villrådighet så väl för förmyndare som för omyndig eller dess fränder, om den ränta, som bör beräknas på den omyndiges penningar, och mången gång har tvist härom uppstått, som föranledt obehag från begge håll. Det anses som regel att förmyndare skall redovisa den ränta, han verkligen kan betinga med hänsyn till tryggad säkerhet för medlens utlåning, och jag kan ej annat än finna, att denna uppfattning är fullt riktig och bör finnas i allmän lag närmare bestämd. Att ett sådant stadgande nu mera än förr har skäl för sig torde framgå dels i anseende till den bankverksamhet, som under de senaste årtiondena utvecklats sig, dels den stora svårighet, som är förenad att på förhand bedöma den personliga namnsäkerhet, som kan erbjudas, och dels den omständigheten att goda inteckningar mer och mer belånas hos allmänna låneanstalter eller kassor mot lägre ränta och i allmänhet betingad längre lånetid, än en förmyndare kan utlofva. Dessa omständigheter hafva rätt ofta nödgat en förmyndare att deponera omyndiges medel i allmän bankinrättning. Att räntan härvid blir betydligt lägre, än om medlen kunnat till enskild person utlånas, är likaledes vanligen förhållandet, och man hör dervid rätt ofta från myndling eller hans fränder uttalanden af missnöje deröfver, och en förmyndare har svårt att undanrödja ett sådant missnöje, då han ej kan hänvisa till ett lagstadgande, som gifver stöd för hans åtgörande. Likaså torde vara nödvändigt att hafva i lag bestämdt den tid, inom hvilken en förmyndare bör lägga de besparade räntorna af omyndiges medel till hufvudstolen och å nyo ränta derå beräknas. I förenämnda äldre bestämmelser och Kongl. Maj:ts domar framgår, att den behållna räntan skall efter tre månaders förlopp från hvarje års slut läggas till kapitalet och ränta derå den omyndige tillkomma, men något i lag utfördt stadgande härom har jag icke funnit, ehuru ett sådant torde vara behöfligt till allmän kännedom och till reda i detta förhållande. Jag har härvid trott att den ränta, som från det senast gångna året besparas, bör kunna genast vid början af det kommande året läggas till hufvudstolen, och detta så mycket hellre och utan förlust för förmyndaren i de fall medlen äro i bankinrättning deponerade. Ett stadgande om den ersättning, en förmyndare bör åtnjuta för sina besvär

som förmyndare, torde äfven i lag böra finnas, och vågar jag jemväl framställa yrkande derom.

Af hvad jag här anfört hemställer jag, att Riksdagen ville besluta, att § 6 i lagen om tillsyn af förmyndares förvaltning af omyndigs egendom den 18 april 1884 måtte erhålla följande förändrade lydelse:

§ 6.

Förmyndare afslute för hvar kalenderår räkning öfver allt det han har om händer, med uppgift af den säkerhet och den räntefot, mot hvilken den omyndiges reda penningar äro utsatte. Förmyndare åligger att mot sex procents ränta utlåna de omyndiges medel, men då en så hög ränta ej kan erhållas, är han ej pliktig till den omyndige redovisa högre ränta än den han i likhet med andra långifvare i orten vid utlåningen kunnat sig betinga med hänsyn till fullgod säkerhet för medlens utsättande, eller, om sådan utlåning ej lämpligen kan ske, den räntefot, som för i bankinrättning för deponerade medel högst gifves. För sina besvär eger förmyndare att erhålla hvar tjugonde penning af den omyndiges ränta och inkomster samt dessutom skälig ersättning för tidspillan, äfvensom för de högst nödiga resor, som i och för förmyndareskapets vårdande måst företagas.

Förmyndareräkningen, som före den 15 februari följande år in-
gifves till vederbörande gode män, skall innehålla — — — — —
— — — (lika med nu varande lydelse).»

Med motionen afses införande af närmare bestämmelser dels om den räntefot, till hvilken omyndigs medel böra af förmyndare utlånas, dels ock om förmyndares arfvode.

I förstnämnda afseende finnes för närvarande icke någon annan allmänt gällande bestämmelse än föreskriften i 22 kap. 4 § ärfdebalken, att omyndigs redbara penningar skola af förmyndaren så förräntas och förkofras, som bäst och säkrast pröfvas. Denna föreskrift torde ock i allmänhet vara tillfyllestgörande. Räntefoten å utlånta kapital vexlar ju

ganska betydligt icke blott för olika tidpunkter, utan ock efter i öfrigt olika förhållanden, såsom den ort, der placeringen lämpligen kan ega rum, storleken af det kapital, som kan utlånas, och beror alltid i väsentlig mån af säkerhetens beskaffenhet. Till den sistnämnda har förmyndaren framför allt att taga hänsyn. Men i detta afseende gäller såsom allmän regel, att ju bättre säkerheten är, desto lägre ränta kan betingas. Förmyndarens uppgift blir då att i hvarje fall efter bästa förmåga afväga förhållandet mellan säkerheten och räntefoten så, att å myndlingens kapital erhålles den högsta ränta, som med bibehållen säkerhet för kapitalet kan betingas. För en sådan pröfning kunna inga allmänt gällande regler uppställas. Allra minst synes man i närvarande tid, då räntefoten varit i ständigt sjunkande, kunna såsom regel föreskrifva en räntefot af sex för hundra om året, då en dylik ränta numera endast jmförelsevis sällan lärer kunna betingas mot sådan säkerhet, som i förevarande afseende kan anses tillfredsställande. Upplysande i fråga härom torde vara att enligt kongl. bref den 28 oktober 1887 ränta å medel, insatta i Stockholms förmyndarekammare, från och med år 1888 godtgöres med endast fyra procent. Uppstår tvist om den ränta, som bör godtgöras den omyndige, har vederbörande domstol att vid pröfningen af de ömsesidiga anspråken taga hänsyn till alla de särskilda omständigheter, som kunna inverka på det föreliggande fallet, hvarvid äfven, såsom motionären framhållit, bankernas depositionsränta bör tagas i betraktande.

Väsentligen likartadt är, enligt utskottets uppfattning, förhållandet med förmyndarens arfvode. Härom stadgas i 23 kap. 5 § ärfdebalken: »Den förmynderskap väl och troligen förestått; njute den lön och vedergällning, som rätten pröfvar skälig, utan han sig annorledes åtnöja låter.» Det af motionären anförda stadgandet i 1669 års förmyndareordning kan icke betraktas såsom gällande lag, om ock dess innehåll i många fall tjenar till ledning vid bestämmande af förmyndares arfvode. Det synes också mindre lämpligt att i lag fastställa, att förmyndarearfvode skall utgå i vissa procent af den omyndiges inkomster, då förmyndarens omtanke och besvär ingalunda alltid är beroende af inkomsternas storlek. Erfarenheten har visat, att tvister om förmyndarearfvode jmförelsevis sällan förekomma; och i händelse af tvist har domstolen, likasom i fråga om räntefoten, att rätta sig efter förhandenvarande omständigheter.

Då lagutskottet sålunda anser, att några mera i detalj gående bestämmelser i dessa ämnen icke lämpligen kunna såsom allmänt gällande föreskrifter meddelas, får utskottet hemställa,

att herr Danielsons förevarande motion icke må
af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 28 februari 1890.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Herrar *Hasselrot* och *von Baumgarten* hafva begärt få här anteck-
nadt, att de på grund af erhållen ledighet från riksdagsgöromålen icke
deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet.
